

Den magnetiske Polar-Expedition i Sibirien.

I dette Øieblikk, da dette Foretagendes Skjæbne nærmer sig til en endelig Afgjørelse, finder jeg det fornødent at anføre enkelte udenlandske Lærdes Dom over sammes videnskabelige Værd; Yttringer af Mænd, hvilke maae ansees som ligesaa competente som upartiske Dommere i denne Sag. Hr. Dr. Poggendorff, Udgiver af Annalen der Physik und Chemie, ytrer sig i et Brev af 26de Mai derom saaledes: "Til min største Glæde har jeg af Aviserne seet, at Andragendet om Bekostningerne til Deres Siberiske Reise er bevilget. Over det ærefulde for Deres Land, at have gjort et videnskabeligt Foretagende af den Art til en National-Sag, er her i Berlin kun een Stemme." Professor Erman i Berlin skriver under 24de Mai: "Med Glæde griber jeg denne Leilighed for at bringe mig i Deres Erindring, og fremfor Alt at udtale min hjerteligste Lykønskning for den saa ønskelige og ærefulde Realisation af Deres Polar-Expedition. Særdeles berømmelig for Deres Fædreland er den skjøne Vending, som har hævet denne Reise til et National-Anliggende." (Hr. Professor Erman tilbyder mig derpaa sin Søn, Dr. Erman, hvis Bekjendtskab jeg havde den Ære at gjøre i Berlin 1825, og som i et Aars Tid har arbeidet under Europas nuværende største praktiske Astronom, Professor Bessel i Königsberg, og tillige kan gjøre sikker Regning paa von Humboldts og von Buchs Veiledning og Instructioner med Hensyn paa mineralogiske og geologiske Undersøgelser, til Medhjælper paa Reisen, og vedbliver derpaa saaledes): "Tillad mig endnu at berøre et Punct som maaskee fortjente at omtales. Da Deres Reise har den skjøne Charakter af et National-Foretagende, saa var det muligt, at De paa en Maade holdt Dem forpligtet, kuns at tilstaae en Landsmand den Begunstigelse, at være Deres Ledsager. Skulde ei, ifald De ønskede min Søn, som Medhjælper, denne Vanskelighed i Nødsfald kunne hæves, om den herværende Regjering yttrede for Deres det Ønske om min Søns Antagelse. Maaskee kunde denne offentlige Yttring om dette Foretagendes Vigtighed, det foreslagne Subjects Brugbarhed, hans Udrustelse med fortrinlige Instrumenter, og, naar det forlangtes, Indskuddet af 1000 Rthr. preussisk i Rejecassen, hvilken Summa jeg gjerne vilde anvende derpaa, kunne give Sagen en forønsket Vending." Hr. Professor Jameson i Edinburgh omtaler i sin Journal denne Expedition som "et Foretagende, værdigt Hans Majestæts Understøttelse, værdigt en Nation, for hvilken Videnskaberne begynde at skyde fast og dyb Rod." Endelig sees af forskjellige Forespørgsler og Yttringer i Professor Schumachers "astronomische Nachrichten", at dette Foretagende har vakt almindelig Interesse hos Tydklands Physikere og Astronomer.

Desværre er denne Reises Realisation langt fra saa aldeles utvivlsom, som de to førstnævnte Lærde efter Aviserne have antaget. Maatte Nationens Repræsentanter, uagtet de for Øieblikket maaskee mindre heldige Handels-Conjuncturer, beslutte sig til at fortjene den dem fra Udlandet forlods tildeelte Berømmelse for Liberalitet og Agtelse for Videnskaberne! At der for dette Projekt ingen anden Interesse end den videnskabelige ligger til Grund skulde næsten synes unødvendigt at bemærke. Ved saadanne Foretagender ere, selv under de heldigste Omstændigheder, intet andet end Møie og Trængsler at vente. Dersom nogen anden Nation vilde paatage sig Bekostningerne, og en anden Videnskabsmand, der kunde udføre Iagttagelserne med samme Nøiaktighed, som lang Øvelse og Eftertanke have sat mig i stand til, vilde paatage sig Reisen, da vilde jeg visselig ikke udsætte min talrige Familie for Ængstelser over en usikker Fremtid, og allermindst i et Øieblik, som det nærværende, falde Nationen til Byrde, med Anmodning om Penge-Udgifter til et Foretagende, som efter almindelig Synsmaade ei kan kaldes nødvendigt .

Universitetslærerens Pligter ere af dobbelt Art: deels som Statsborger at bidrage til de tilkommende Embedsmænds Duelighed, deels som Verdensborger efter Evne at medvirke til Videnskabernes almindelige Tilvæxt. Uagtet Staten ofte ei tydelig opfatter den sidste, saa bør den sande Universitetslærer selv ingensinde tabe denne høiere Pligt af Sigte. Vi ere Mennesker førend vi blive Statsborgere. Universitetet har altsaa foruden sin borgerlige Bestemmelse som Opdragelses-Anstalt, ogsaa den at være et almindeligt Foreningspunkt eller Ganglion for Nationens aandige Virksomhed. Men den videnskabelige Stat er, og maa være, aldeles anarchisk. Ethvert Individ arbejder sig frem paa den Bane, som Talent eller Omstændigheder have ladet ham finde. Standses han heri, formedelst udvortes Omstændigheder, saa tilintetgjøres hans Virksomhed, den allerede anvendte Møie er spildt, og den begyndte Undersøgelse falder igjen tilbage i sit forrige Mørke; thi vanskelig kan man efter et Par Decenniers Vandring paa en og samme Bane pludselig med samme Interesse slaae ind paa en ny, hvor man skal begynde forfra, eller hos et andet Subject, hvis ydre Forhold ere gunstigere, vække Lyst til at begynde der, hvor man selv blev standset. Men i denne høiere Virksomhed bestaaer et Universitets egentlige Liv. Enhver Standsning af denne medfører Tilbagegang. Et saadant uddøet Universitet er aldeles intet andet end en fortsat Skoleindretning. *)

Hvad Jordens magnetiske System angaaer, da har dette i henved halvandet Seculum næsten været aldeles ubearbejdet, hidindtil indhyllet i Mørke. Ved de Undersøgelser, som jeg siden 1807, saavidt Embedsforretninger tillod, med temmelig uafbrudt Flid har fortsat, har jeg erholdt den (i det Mindste personlige) Overbeviisning, at disse hidindtil aldeles gaadefulde Phænomener vilde kunne aldeles forklares, ja bringes til en sikker Calcule, naar man blot erholdt de fornødne Iagttagelser fra enkelte vigtige Punkter paa Jordens Overflade. Ved de Engelske Nordvest-Expeditioner have vi erholdt særdeles vigtige Materialier: fra England har jeg nylig faaet en virksom Haandrækning fra Officierer, som beseile Sydamerikas Kyster, og venter flere saavel derfra som fra Nordpol-Expeditionen under Capit. Parry, som medbringer et av mine Instrumenter. Kuns Siberien staaer tilbage at undersøge, og den Udrustning som dertil udfordres, er, haaber jeg, ei større, end at Fædrelandet, selv i et mindre heldigt Øieblik, uden mærkeligt Savn, maatte kunne udrede samme. Det er nu allerede 5 Aar siden denne Sag først blev bragt paa Bane. Min tiltagende Alder og aftagende Legemskraft tillade mig ei længer at vente paa gunstigere Tider. Det vil altsaa nu være første og sidste Gang, at jeg med dette Andragende henvender mig til Fædrelandet.

---

*) Følede mig ligesaa fri for personlig Interesse som varm for Universitetets Vel og Fædrelandets Hæder og Tarv, vover jeg at fremsætte følgende Advarsel: Den unge Plante, nylig omplantet i en skarpere Jordbund, trænger i de første Aar til en omhyggelig Pleie. Man vogte sig for ved en for skarp Behandling i det første Aarsnes at tilintetgjøre det endnu spirende Liv. Universitetslærere som opfylde deres borgerlige Pligter, vil maaskee Staten til enhver Priis altid kunne erholde. Men er den høiere Livsgnist først udsluttet, saa vil Staten selv omsider mærke den indtrædende Kraftløshed, og forgjæves bestræbe sig for at kalde hiin tilbage.